

SKAB POSITIV FORANDRING

Creating a positive reaction

Muslimer siger tak

AIDS-oplysning i landsbyer med op til 85 pct. muslimer. Landsbyledere taknemmelige for indsatsen: - HIV-virussen rammer jo alle, uanset religion, siger de.

Læs side 5

Gi' en brønd til Afrika

Læs eventyrer og journalist Rasmus Kraths levende rapport fra et af de mest udtørrede områder i Sudan.

Læs side 3

Befriet for jernlænker

I Somalia gemmer man de handicappede af vejen. Læs hvordan et førskoleprojekt sætter børn med særlige behov i stand til at gå i almindelig skole.

Læs side 7

Dansk AIDS-kampagne brød tabu i Tanzania

Det er ikke længere tabu at tale om AIDS i de landsbyer, som var genstand for en storstilet AIDS kampagne fra Danmark i 2006

Af Svend L. Madsen i Tanzania

Hvad kan man få for 100.000 kr. i kampen mod en af vor tids største epidemier? Ikke meget, skulle man tro. Ikke desto mindre er 10 landsbyer i det østlige Tanzania nu gennemsyret med viden om, hvordan HIV-virussen smitter, hvordan man beskytter sig, og hvordan man behandler og tager sig af de AIDS syge.

Det er resultatet af en kampagne i 2006 gennemført af International Aid Services (IAS) i Tanga-regionen med støtte fra Danida gennem Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling. De 10 landsbyer blev informeret om forebyggelse og behandling af HIV, ved at tre repræsentanter for hver landsby deltog i tre kurser, som blev fulgt op løbende gennem et helt år. De

viderebragte så deres viden til landsbyens skoler og kirker og fra hjem til hjem.

At oplysningen havde sin virkning, kan dokumenteres ud fra et besøg i maj, hvor undertegnede besøgte 4 af de 10 landsbyer, bl.a. landsbyen Kwamalulu:

- Jeg vidste ikke noget om kondomer før, heller ikke prævention, fortæller skolelæreren Amani Mchada. Vi er glade

for den åbenhed, kurset har bragt med sig. Noget, vi også mærker, spredt sig i landsbyen.

Vi tager på husbesøg i Kwamalulu og møder bl.a. Evelonika Andrea, som lever under ekstremt fattige kår som mor til fire små børn. Hun har modtaget undervisning om HIV og AIDS fra de tre nøglepersoner i den lokale pinsekirke:

- Jeg har lært meget, synes

jeg. Nu kan jeg forstå, hvor vigtigt det er, at vi er trofaste mod hinanden som mand og kone, siger hun.

Ikke flere sidespring

I landsbyen Mnyizi nogle timers kørsel derfra møder vi Laston Shamila. Han har også modtaget undervisning, men desværre er det for sent. Han har AIDS og bruger nu sin viden til at passe ekstra godt på, hvordan han omgås andre mennesker:

- Jeg har modtaget og forstået undervisningen, og jeg efterfølger den nu, siger han. - Ikke flere sidespring, som før i tiden.

Evelonika Andrea fra Kwamalulu har lært meget af medarbejderne th. som har været på det danskstøttede kursus.

Læs mere på
midtersiderne

Skab positiv forandring

Leder af Torben Madsen, daglig leder, IAS

Vi vil gerne hjælpe andre i vores nære familiekræds, venner eller kollegaer. Men nøden ude i verden kalder også på os, når vi hører om og ser de situationer, mennesker udsættes for. De seneste år har været præget af verdens nød, af katastrofer forårsaget af vejrforandringer og andre naturkatastrofer, menneskeskabte kriser såsom terrorisme, etniske uroligheder, stammekrige og

politiske forhold. Her har vi som danskere mulighed for at hjælpe og engagere os på forskellige måder.

Spørgsmålet er bare, hvordan vi skal hjælpe. Er 100 kr. i en indsamling nok til at hjælpe i en uoverskuelig nødsituation? Skaber vor hjælp den forandring, der skal til, for at mennesker får en reel hjælp? Mange givere ønsker at se forandring, når de giver til nødhjælp. IAS motto for denne avis er: "Skab positiv forandring" fordi vi mener, det er muligt at gøre en forskel!

IAS hjælper mennesker ud fra de kristne værdier. Hjælp til hele mennesket betyder: at hjælpe både fysisk, psykisk og åndeligt. Som hjælpeorganisation har vi et netværk af kirker over hele verden, som er eksperter i åndelig hjælp. Her kobler IAS sig på med social hjælp, som skaber en positiv forandring i mennesker og deres forhold. Derfor er IAS anderledes end så mange andre hjælpeorganisationer, fordi vi har et holistisk syn på nød- og udviklingshjælp.

IAS' mission er at redde liv, fremme selvtillid og menneskelig værdighed for at gøre mennesker i stand til at investere i deres egen fremtid uanset deres etnisk oprindelse, tro, køn eller nationalitet.

Vi vil hjælpe dig til at hjælpe! I samarbejde med udsendte missionærer, lokale partnere og internationale netværk kan vi skabe positiv forandring. Det er bevist i projekter som i Somaliland, hvor psykisk handikappede og krigstraumatiserede børn og familier får hjælp, i Sudan, hvor familier med stor fattigdom og ringe kår får adgang til rent drikkevand og andre ressourcer, i Nigeria, hvor teenagepiger som er udstødt pga. tidlig graviditet får en ny fremtid med uddannelse og job.

Lad os sammen skabe en positiv forandring for hele mennesket i dets verden af nød, fattigdom og mangel på ressourcer.

Udgiver:
International Aid Services,
Blåhøj St.Vej 27, 7330 Brande,
Tlf. 7534 5855,
E-mail: ias-denmark@ias.nu,
Web: www.ias.nu/denmark

Ansv. red. Torben Madsen
Redaktion: Svend L. Madsen,
Eva Krath Andersen, René
Schurmann.
Produktion: cPress
Design: Graphic Art

DTP: cPress
Tryk: Morsø Folkeblad
De fleste artikler er forkortet
og kan læses i fuld længde på
www.ias.nu/denmark/avis.

Fra skattekroner til støttekroner:

Sådan går din skat til nødhjælp

Når du betaler skat, går en procentdel videre til ulandshjælp. Her går vejen fra skattebilletten til de nødlidende:

Danmark har forpligtet sig til at give 0,8 pct. af bruttonationalproduktet (BNP) til ulandsbistand. De fleste af pengene kommer fra skatter og afgifter. I 2005 blev der sendt hele 12,5 mia. kr. ud af landet i udviklingsbistand gennem Danida. En tiendedel af dette beløb blev formidlet gennem nødhjælpsorganisationer. Pengene til kirkelige organisationer bliver fordelt gennem Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling (DMR-U).

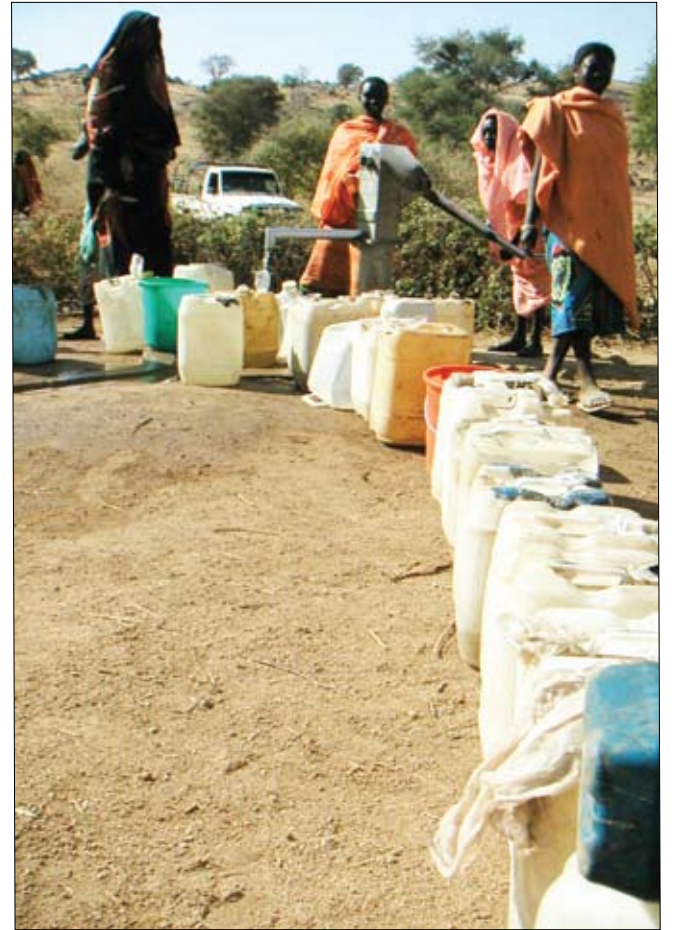
En af disse er Pinsekirkernes hjælpeorganisation, International Aid Services (IAS). Et af IAS's mange projekter er AIDS-oplysningsprojektet i Tanzania, et projekt, der nu er i gang med at bryde tabu omkring HIV og AIDS i Tanga-regionen.

Ulandshjælp på retur

Udviklingsbistanden er faldet de seneste år, som følge af VKR-regeringens spareplan. I 2000 var udviklingsbistanden

1,06% af BNP. Det procentvise fald siden 2000 svarer til, at Danmark i 2006 donerede 690 mio. kr. mindre i udviklingsbistand. Danmark er dog stadig blandt de fem eneste EU-lande, der opfylder kravet om, at alle EU-lande skal give mindst 0,7% af deres BNP i udviklingsbistand. De andre lande er Sverige, Norge, Holland og Luxembourg. Regeringen besluttede i 2006, at fastsætte den danske udviklingsbistand til 0,8% af BNP fremover.

Et hul i jorden giver liv i Sudan

En boring fra International Aid Services giver vand og liv til den fattige befolkning i landsbyen Tabdun i Sudan

Af Rasmus Krath, journalist

Midt i Sudan er der et hul i jorden. Et borehul. Over hullet står en pumpe. Pumpen - der er grå - larmer, pumper og sprutter vand op fra hullet, der går mere end 60 meter ned i den stenede jord langt inde i Nuba bjergene i det centrale Sudan, hvor regn er en gave kun sommervædret tilbyder.

Bag ved den grå pumpe ligger en tæt klynge runde stråhytter med lerklinede mure og små hvide røgsojler blafrende op i den blå himmel. Røgen forenes over hytterne, driver som en mælkefarvet sky forbi pumpen og hullet i jorden og er på afstand det eneste vidnesbyrd om landsbyen Tabdun. Landsbyen som sætter scenen for denne lille fortælling; om et møde mellem Skandinavien og Afrika.

På siden af pumpen i Tabdun står der nemlig tre små bogstaver: I A S. De samme bogstaver går igen på kablet, der går over mod en lav mast med en række blanke solceller, som også prydes af

forkortelsen for foretaget bag hele molevitten; International Aid Services. Solcellerne æder således med nordeuropæisk effektivitet af Sudans bagende sol. Pumpen får elektriciteten, og sudanerne i landsbyen drikker vandet, så de ikke dør af tørst, som de måske ellers ville have gjort: Alle er glade, og børnene må tilmed lege i mudderet under vandpumpen og drikke af hanen - hvis de tør!

Et isoleret folk

Et lykkeligt bistandsprojekt i Afrika, der redder liv og skaber muligheder i landsbyen. Fremmer det udviklingen i lokalområdet?

- Ja, det er faktisk tilfældet! Og det ikke kun i Tabdun, men egentlig i langt de fleste af de omkring 250 landsbyer i Nuba bjergene, hvor International Aid Services har boret brønde.

Sådan lyder ordene fra IAS administrator i Sudan og ansvarlig for boreprojekterne, Daniel Zetterlund:

- Vi har boret huller og opsat pumper i Nuba bjergene siden 2002, hvor området blev åbnet

efter over 20 års borgerkrig. Da vi kom herud første gang efter krigen, var området virkeligt isoleret. Mange landsbyer havde været overladt til sig selv i mange år, og kontakten til omverdenen havde flere steder været ikke eksisterende. Folk havde vitterligt ikke kunnet få varer, hjælp eller noget som helst udefra i mange år.

Nuba bjergene ligger midt

tilstedeværelse i området. Heldigvis var der stor imødekommethed, selvom vi blev opfattet som noget fremmed i starten.

De første i området

Daniel Zetterlund kom selv til Sudan i 2002, og oplevede de spændte forhold, der stadig herskede i det meste af landet på trods af fredsaftalerne. IAS

Sudanerne i landsbyen er glade, og børnene må tilmed lege i mudderet under vandpumpen...

mellem Darfur og hovedstaden Khartoum.

- Der havde systematisk været lukket for "det varme vand" til området i alle henseender, og folk havde vænnet sig så meget til det, at det var svært at etablere den første kontakt til dem. Så i starten handlede det ikke kun om at sætte pumper op men mindst ligeså meget om at komme i dialog med de forskellige landsbyer og få et fælles billede af mulighederne for IAS'

kom ind i området som den første udenlandske hjælpeorganisation overhovedet:

- Vores første tid i området var en balancegang på en knivsæg for ikke at falde i unåde hos hverken den ene eller den anden part fra borgerkrigen. Men som tiden er gået har IAS oparbejdet et ret godt forhold til både de lokale myndigheder og til Sudans regering i Khartoum, og det har åbnet for støtte til stort set alt vores arbejde i Nuba

bjergene. Det er vi selvfølgelig både glade for og stolte af.

Således er der den dag i dag over 250 IAS vandpumper i gang rundt om i de lave Nuba bjerge. Hver pumpe kan give omkring 25 liter rent vand i minuttet og er beregnet til landsbyer med op til 250 mennesker. Når vandet ikke tappes direkte fra pumpen, opsamles det i en stor tank, der kan rumme 5000 liter.

Mere end Darfur

- Vi vil gerne bore flere huller i Nuba-bjergene og forsyne flere landsbyer med vand, siger Daniel. - Her bor omkring to en halv millioner mennesker, og vi når pt. kun en brøkdel af dem. Vi får løbende støttepenge fra vores donorer til at fortsætte vores arbejde, men pga. af den store opmærksomhed på Darfur i den vestlige verden, så kan det nogle gange være svært at trække midler over til arbejdet i Nuba-området, som er meget mindre kendt. IAS borer også i Darfur, men det er vigtigt for os at fortælle folk, at Sudan også er meget andet end Darfur, og at folk mange andre steder

har brug for vores hjælp. Og nu kan vi give dem den hjælp, fordi de forskellige fredsaftaler har åbnet for adgang til resten af Sudans hærgede land.

Og åbnet er der blevet - langt ind i Nuba bjergene: Fra et hul 60 meter ned i jorden midt i Tabdun landsby strømmer derfor nu det klare livgivende vand op til overfladen ledsaget af den brummende lyd fra en grå pumpe med tre små bogstaver på siden. Livet går sin lidt lettere gang fremad i landsbyen under den bagende sol midt i Sudan; Afrikas største og varmeste land, hvor dagtemperaturen på en god dag sniger sig op omkring de 50 grader.

Solcellerne på masten gnistrer da også i middagsvarmen i Tabdun. Den grå pumpe sveder tålmodigt, og vandet i den 5000 liter store vandtank når op på kun lidt under kogepunktet.

- Men vandet er der, det er rent, og der er nok af det, siger Daniel Zetterlund fra IAS og melder troværdigt, at der ikke længere er lukket for det varme vand til landsbyen midt inde i Nuba bjergene i Sudan.

AIDS-kampagne gør op med ældgamle stammetraditioner

- Frygten er vort eneste våben, siger koordinator for en AIDS-kampagne i 10 landsbyer, Naiman Shemhulu. Og frygten for HIV-smitte ser ud til at ændre en adfærd baseret på vaner og overtro.

Af Svend L. Madsen i Tanzania

Oplysning, oplysning, oplysning. Virker det, og er det nok til at bekæmpe aids epidemien? I Tanzania er det i hvert fald et must. For ellers gør ingen op med de stammetraditioner, som er blevet fulgt i årevis. Og det er traditioner, som vel at mærke er smittebærere af den frygtede HIV virus, fordi de alle har med kropsvæsker at gøre.

Omskæres med samme kniv

- Når børn bliver omskåret, bruger medicinmanden den samme kniv til dem alle. Og det ville være synd at sige, at den blev desinficeret mellem indgrebene.

- I de fjerntliggende landsbyer er polygami mere reglen end undtagelsen, og det er storfamilier, hvor mændene har op til 4-5 koner hver. Men det betyder ikke, at de seksuelt kun holder sig til deres koner. Det er mere i retning af serielt polygami.

- Og hvis hans bror dør, overtager han ifølge stammetradi-

De fire landsbyer i Tanzania, hvor journalist Svend L. Madsen i maj undersøgte virkningen af AIDS-kampagnen i 2006.

tionen konen eller konerne, uanset hvor mange koner han har i forvejen. Hvis de nægter, bliver også de smidt på gaden, og så er det nærliggende at give sig ud i prostitution...

Dette er blot nogle af traditionerne i Wasambaa og Wasingura stammerne i det nordøstlige Tanzania. Her overleveres de ældgamle sædvaner fra generation til generation og forårsager i vor tid HIV-smitte til store dele af befolkningen.

Et udbredt fænomen er

desuden, at en mand voldtager en pige og derefter truer hende med at hun vil dø en mystisk død, hvis hun fortæller det til nogen. Så tier hun stille af frygt for trolddom. Når en kvinde besøger en hekse doktor for at få hjælp til at blive gravid, følger hun hans råd: "Hvis du går i seng med mig først, så bliver du gravid med din mand."

3 mio. er smittet

Det er i det lys, at oplysning, oplysning, oplysning, virker

så håbløst. Ikke desto mindre er der nu forandring at spore, efter at et oplysningsprojekt med støtte fra Danmark er gennemført i 10 fjerntliggende landsbyer blandt de to stammer i Tanga-regionen.

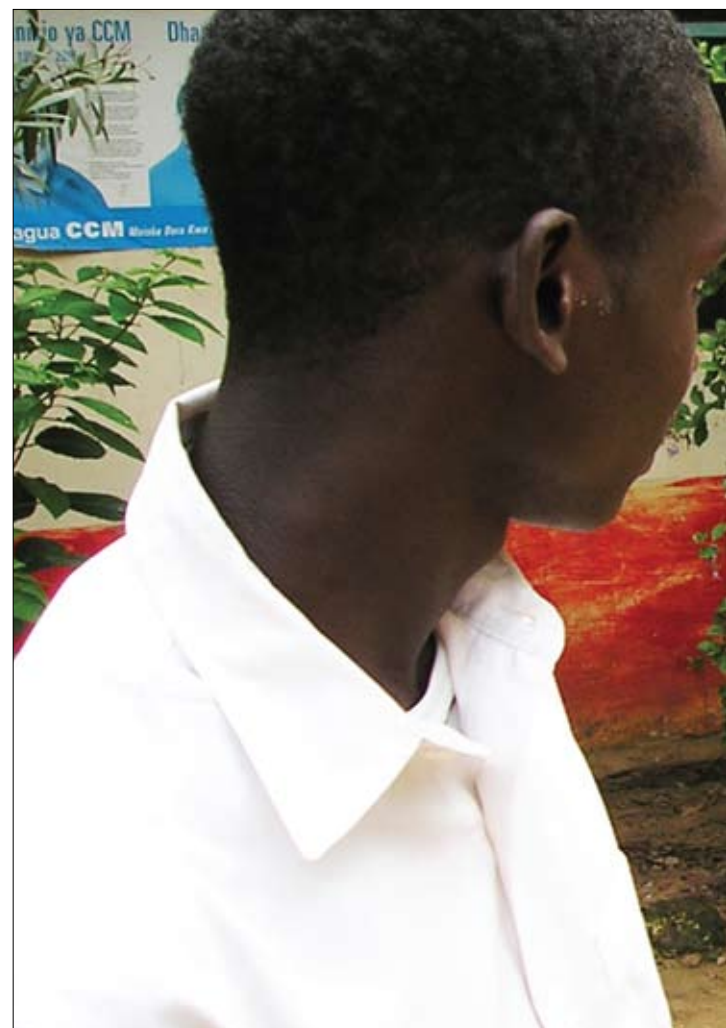
Det fortæller Naiman Shemhulu, koordinator for kampagnen (billedet herunder), og det kunne jeg ved selvsyn konstatere, da jeg talte med borgmestre, partiformænd, skolelærere og den jævne befolkning i fire af landsbyerne i maj 2007.

Hvor det før var tabu over hovedet at snakke om seksuelle emner, diskuteres det nu i

hytterne, hvordan man bedst beskytter sig mod smitte.

I Tanga-regionen er 5,7 pct.

af befolkningen smittet med HIV. Landsgennemsnittet er oppe på 8,8 pct. siden den frygtede virus blev opdaget i landets Kagera region i 1983. Det er knap en tiendedel af befolkningen på 37 millioner, dvs. over 3 mio. mennesker.

Det er her det danske projekt kommer ind. Den frikirkelige hjælpeorganisation, International Aid Services modtog i 2006, 100.000 kr. til at gennemføre et oplysningsprojekt om HIV og AIDS. Støtten kom fra Danida

gennem Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling (DMR-U). Projektet er unikt, både fordi det henvender sig til et hidtil unæet område for AIDS-oplysning, og fordi det involverede tanzanianerne selv maksimalt.

Således blev tre nøglepersoner fra hver af de 10 landsbyer udvalgt til at deltage i tre intensive kurser i løbet af året, og mellem kurserne videregive deres viden til deres respektive landsbyer. De tre var en myndighedsperson, en præst og en skolelærer eller sygeplejerske.

Hvordan lever unge sammen uden sex?

De traditionelle familiemønstre bryder sammen og de unge dyrker sex på kryds og tværs. Landsbyens ledere advarer de unge mod HIV, men tør ikke lære dem at være sammen, uden at det behøver føre til sex.

De traditionelle familiemønstre, hvor familien, slægten eller stammens ældste bestemmer, hvem de unge skal giftes med, er kun intakte i de mest afsidesliggende områder. I de fleste stammer er det de unge selv, der vælger kæreste, og derefter går de direkte til sex. Og mange gifter sig uden familiens vidende.

Stadig flere lever i løse

parforhold og går til diskotek eller trommedans med det ene formål: at drikke sig fulde og forsvinde i buskadset med en partner for at få sex.

- Regeringen forbyder skoleunge at dyrke sex med hinanden, men vi ved at det foregår i det skjulte. Derfor er vi nødt til at undervise i brugen af kondom, siger Asanterabi Lema, der er lærer

på en realskole i Mombasa, hvor det heller ikke er tilladt at have en kæreste.

Der er ikke som i Danmark en forlovelses tid, hvor de to unge kan lære hinanden at kende. En tid hvor de holder i hånd, kysser osv. er farlig, for så vil de gå i seng med hinanden med det samme. Der er ikke nogen buffer, ikke en periode, hvor partnere holder sig i

skindet for at lære hinanden at kende på andre måder. Og det er åbenlyst et problem.

I ingen af de fire landsbyer jeg besøgte i Tanga-området i Østtanzania, var landsbyledere, skolelærere og præster parat til at tage hul på en decideret undervisning i, hvordan unge omgås hinanden, uden at det fører til noget seksuelt.

I landsbyen Mnyuzi er beske-

den klar:

- Vi siger til de unge i skolen, at de skal være afholdende, fortæller landsbyens formand Paul Msala. - I byen som helhed kan vi ikke være så direkte. Der siger vi: Hvis I ikke kan lade være så hav "ngono salama" (dvs. sikker sex).

Han står magtesløs over den udbredte lediggang blandt unge i landsbyen:

- Vi er klar over, at de unge ville have godt af arbejde eller andet, som kunne tage deres tanker væk fra det modsatte køn. Hvis de havde et projekt, ville de vågne op om morgenen og tænke: Jeg skal nå at

få det færdigt til tiden. Men hvis de bare kan hjælpe deres far i marken, hvad så når de kommer hjem? Så kører tankerne, og de vil opsøge pigerne. Problemet er lediggang.

Fornævnte skolelærer Asanterabi Lema fortæller dog, at han underviser sine klasser i, hvordan de dirigerer deres seksuelle trang ud i andre aktiviteter som fx sport.

I Mombasa giver de også et konkret råd til de unge:

- Lad være med at drikke jer fulde. For er I fulde, er chancerne større for, at I dyrker usikker sex.

Eleverne på realskolen i Mombo er advaret mod smittefaren ved HIV. De indrømmer, at de har kærestes, selv om det er forbudt på skolen.

Fordi de alle var indflydelsesrige personer i landsbyen, var det nemt mellem kurserne at samle hele befolkninger på mellem 2.500 og 10.000 personer til møder om sagen. Mellem møderne gik disse nøglepersoner rundt i hytterne og informerede og advarede de enkelte familier.

- Det er en stor opgave, som skal løses over lang tid, indrømmer Naiman Shemhulu, der med jævne mellemrum har vurderet kampagnens virkning:
- Men nu er tabuet i hvert

fald brudt. Før var der ikke tradition for at snakke med sine børn om sex. Derfor var de overladt til deres egne fantasier

>> Drengene plejede at prale med, hvor mange piger de havde været i lag med. Det gør de ikke mere. >>>

og eksperimenter.

Naiman fortæller bl.a. om, at trommefester er populære blandt de unge. Her danser

drenge og piger hele natten, og også voksne mænd og koner slutter sig til, og efter dansen forsvinder de så i buskadset

omkring festpladsen:

- Drengene plejede at prale overfor hinanden med, hvor mange piger de havde været i

lag med. Det gør de ikke mere.

- Frygten er vores eneste våben, indrømmer Naiman. I kirken kan vi sige, at folk skal afholde sig fra sex udenfor ægteskabet, men i samfundet er det umuligt. Her må vi stole på, at frygten for at blive smittet afholder folk fra usikker sex. Fattigdommen er den største årsag til prostitution. Både koner og unge piger går ud på gaden og byder sig til for helt ned til 200 shillings pr. samleje, fortæller Naiman. Beløbet svarer til 1 krone...

Bedstemor sørger for 10 børnebørn

Hendes børn er døde af AIDS. Hendes mand er syg. Derfor er Bibi Bakari ene om at forsørge familien

Bedstemor med slaw i. Det kan man kalde Bibi Bakari. Bibi betyder bedstemor. Og bedstemor det er hun, men stort B. For hun må, sammen med sin syge mand, tage sig af sine 10 børnebørn, fordi flere af hendes børn er døde af AIDS.

- Jeg har født 18 børn fortæller den gamle bedstemor. Men de fleste døde af sult som ganske små. Andre er døde af det, vi senere fandt ud af, var AIDS. Og nu har jeg kun fire børn tilbage.

Vi er budt indenfor hos de to gamle i byen Usa River, ikke langt fra Kilimanjaro. Langs væggene står børnene, hvoraf tre er fadderbørn hvis skolegang støttes fra Danmark. Roa, Mpwani og Muhammad går på Amani Nursery og Primary School, som er startet af danske missionærer.

I en stol sidder enken til en af bedsteforældrenes afdøde sønner:

- Det startede med at han fik voldsom diarree. Vi troede det var malaria eller tuberkulose. Vi vidste ikke dengang at det var AIDS.

- Dengang var der ingen hjælp at få, ingen medicin,

ingen vitaminer, fortæller bedstemor Bakari. - Jeg kunne ikke passe ham hjemme. Men jeg samlede børnene og besøgte ham i den by, hvor han arbejdede. Vi besøgte ham en fredag, og søndag var han død. Jeg mistede flere af mine børn i det år, 2004.

Tjener 2 kr. pr. dag

De fire overlevende børn har nu deres egen familie med 10 af Bibi Bakari's i alt 20 børnebørn. Dem får hun besøg af ca. en gang om året. Da har familierne gerne en lille gave med. Men den rækker ikke langt.

Bibi Bakari er den eneste, der kan forsørge sin storfamilie. Det gør hun ved hver dag at sælge grøntsager på torvet. Her kan hun tjene ca. 300 shillings om dagen. Det svarer til 1½ kr. Da et kilo ris koster 600 shillings, dvs. 3 kr., er det knapt med maden.

- Bedstefar er syg og kan ikke arbejde. Hvis jeg også er syg, får vi ingen mad!

Heldigvis får de tre fadderbørn med støtte fra Danmark også to måltider om dagen på skolen. Så belaster de ikke husholdningsbudgettet derhjemme.

/slm

Muslimere: Tak for at vi må være med!

Landsbyformand Hassani Mjuma takker pinsepræsten i Kwamalulu fordi muslimerne må være med i AIDS-oplysningsprojektet.

- Tak fordi vi måtte være med og få tilbudt HIV-kurset. Vi har lært meget, siger Hassani Mjuma, der er Kwamalulus muslimske landsbyformand.

- HIV og AIDS tager ikke hensyn til religion. Det en sag for alle mennesker. Derfor må vi stå sammen for at bekæmpe den.

Der er ca. 80 pct. muslimer og knap 20 pct. kristne i byen.

- Vi har et rigtig godt fællesskab mellem kristne og muslimer her i byen. Hvis nogen dør, tænker vi ikke på, om det er en muslim eller kristen.

Hvis begravelsen holdes ud fra kirken, mødes vi bagefter i moskeen og omvendt.

Efter kurset har Hassani fået gennemført, at ingen bliver viet, uden at begge parter er blevet testet for HIV.

Også i Mnyusi nogle timer endnu længere væk er der mange muslimer.

- Vi begyndte med at invitere alle religiøse ledere fra fire landsbyer, fortæller landsbyformand Paul Msala. - Sheiken her i byen har siden inviteret os hen i moskeen for at holde foredrag om HIV og AIDS.

Fakta: Smitteveje

HIV smitter ved:

- Seksuelt, dvs. ved samleje
  - Gennem blod og blodprodukter, og brug af urene sprøjter og kanyler
  - Fra hiv-smittet mor til barn under graviditet, fødsel og ved amning
  - Ved organtransplantation
- HIV-virus er fundet i næsten alle sekreter og vævsvæsker - blod, sæd, vaginalsekret og modermælk.

HIV smitter ikke ved:

- kys, kram og andre berøringer
- insektbid, mad- og drikkevarer, bad, toilet, swimmingpool, sved, tårer, spisebestik og andet service
- gennem luft og vand og ikke ved almindelig social omgang.

Kilde: Udlandsvaccinationen IS

Flere og flere kører til
PEUGEOT GIVE
- du er også velkommen!
A. Boesenbæk A/S
Diagonalvejen 77, Give
Tlf. 75 73 16 00

mercy.biz
aid for life
www.mercy.biz

Jysk Svømmebads-Teknik A/S
Vennelystvej 1, 6500 Lørry, 97372499 www.jtsk.dk

ElectroCell
+45 97374899 www.electrocell.com
Vennelystvej 1, 6500 Lørry, Danmark
High Quality electrochemical cells and systems

Bedste priser på flybilletter
til kirkelige- og
humanitære organisationer

- Flybilletter med stor fleksibilitet
- Ekstra bagage uden beregning
- Attraktive udstationeringsforsikringer

UNITAS
Rejser til hele verden...
www.raptim.dk / Tlf. 87 231 230

member of
raptim network

- vi hjælper dem, der hjælper verden -

Bliv fadder...
Der skal så lidt til....

Du kan hjælpe et barn som Madina Mohamud. Hun kom fra et hjem med 7 søskende, underernæret og forsømt. Begge hendes forældre er arbejdsløse pga. sygdom.

Støt et barn for 150 kr. om måneden.

Kontakt
Friends International
www.friends-international.dk
Tlf. 97 18 28 69

Uddannelse til fattige i Paraguay

IAS har netop modtaget 1,5 mio. kr. til uddannelse af børn og deres forældre og lærere i San Ignacio. Det skal hæve både livskvalitet og levestandard for de fattigste familier i området.

International Aid Services arbejder ikke kun i Afrika. Også i Paraguay i Sydamerika er hjælpeorganisationen i fuld gang. Sidste år blev en førskole og et jobtræningscenter i byen San Ignacio så stor en succes, at IAS nu følger op med uddannelse af fattige familier i landsbyerne omkring storbyen. Det har Danida netop støttet med 1,5 mio. kr. gennem Projektrådgivningen i Århus. Men nytter det noget? Ja, for 1 mio. kr. fra Danida i 2006 kunne IAS' samarbejdspartner Iglesia Evangelica Filadelfia starte et dagcenter for enlige mødre og deres børn. Centret har plads til 100 børn i alderen 0-6 år, og har både børnehave og forskole. Om eftermiddagen kommer

de enlige mødre og fædre på skolebænken for at lære om sundhed, hygiejne og hjælp til selvhjælp.

Anerkendelse fra myndigheder

I 2006 modtog i alt 707 voksne og unge uddannelse og jobtræning på centret, og mange af dem har fået arbejde i byen bagefter. Således er 15 ud af 20 kommet i arbejde, og over halvdelen af 62 syersker har startet virksomhed eller er blevet ansat i en virksomhed efter jobtræningen.

Indsatsen har så stor succes, at byens borgmester roser det i høje vendinger, og byrådet har besluttet at fritage centret for skat.

Nu vil IAS eksportere ideen

til nabobyen Santa Maria og alle de omkringliggende landsbyer. Målet er at forbedre livsvilkårene for lavindkomst-familierne i området.

Man er allerede gået i gang med at holde kurser for områdets lærere og pædagoger, hvor kun 10 pct. af børnehaveklasselærerne er uddannede. En analyse viste i 2006, at 80 pct. af de 50 børnehaveklasselærere og 551 skolelærere som deltog i kurserne bruger det, de har lært, i deres daglige arbejde.

40 pct. er fattige

Og det er uddannelse, der skal til for at løfte det fattige land. For uddannelse giver arbejde, og uddannet arbejdskraft har også bedre indtjeningsmuligheder.

Der er knap to millioner fattige eller ekstremt fattige mennesker i Paraguay. Det svarer til ca. 40 pct. af befolkningen. Andelen af fattige svarer næsten til antallet af analfabeter.

De 1,5 mio. kr. skal bruges til at sikre, at 50 børn kommer i førskole og 300 voksne gennemgår et jobtræningsprogram. Derudover skal 1200 voksne bl.a. undervises i hygiejne, sundhed og AIDS-forebyggelse.

Samtidig skal børnehavelærere og andre lærere i området fortsat have tilbud om kurser, ligesom der skal øves fortalervirksomhed overfor myndighederne.

Det store arbejde drives af parret Liselotte og Esteban Laniac og deres datter, Mariana, der er daglig leder i dagcentret. Projektet udføres i samarbejde med den lokale kirke.

Laniacs startede kirken Iglesia Evangelica Filadelfia tilbage i 1970 med kun 250 medlemmer. I dag tæller kirken omkring 1.000 medlemmer fordelt på små kirker i hele regionen. Kirken, Iglesia Filadelfia drives udelukkende af frivillige bidragsydere.

FAIR TRADE

TÆNK muligheder

Tænk muligheder ...

ICTUS Fair Trade har en drøm om at give mennesker i de fattigste områder af verden bedre muligheder - økonomisk og menneskeligt. Fair pris for bondens arbejde og hele overskuddet tilbage til udvikling af bondens lokalområde... vil du drømme med?

Handicappede børn befriet for jernlænker

I Somaliland holder familier sine handicappede børn i jernlænker bagest i deres huse. En specialskole får dem ud af mørket

I Somaliland er psykisk handicappede børn en skam for familien. De gemmes ofte væk i de mørke hytter, nogle af dem fikseret med jernlænker. Men et indskolingsprojekt under ledelse af International Aid Services (IAS) får børnene frem i lyset.

Hele 411 somaliske børn har fået hjælp gennem de sidste tre år. En fjerdedel af mentalt handicappede elever i et indskolingsprojekt kan efter et år begynde i en almindelig skole.

Specialundervisningen er støttet af Danida og EU. Og dermed er arbejdet sikret stabilitet, så også de langsigtede mål kan blive nået:

- Ideen er at gøre børnene til en ligeværdig del af familien, udtaler IAS' daglige leder

Torben Madsen. – Vi ønsker at indpode en forståelse for psykisk handicappede i det somaliske samfund.

Forældres afmagt

Mange forældre holder deres psykisk handicappede børn i lænker i deres mørke hytter, ganske enkelt fordi de ikke ved, hvad de ellers skal stille op. Nogle fordi de vil beskytte dem for kammeraternes drillerier. Men mange også fordi de handicappede er en skam for familien. For i det lille muslimske land på Afrikas horn opfattes et handicappet barn ofte som Guds straf. Mange tror barnet er besat af dæmoner.

Men børnenes psykiske handicap skyldes hovedsagelig krigstraumer fra borgerkri-

gen. Jernlænkerne gør kun ondt værre, og gør det svært at skelne mellem de psykiske lidelser, der er påført, og dem der er medfødt, eller om der måske er tale om et udviklingshæmmet barn.

Opvokset i lænker har børnene ikke lært de mest basale færdigheder. Mange kan ikke tale, kan ikke spise selv og slet ikke forholde sig til deres jævnaldrende. Børn på 7-8 år opfører sig som småbørn på to.

Men i IAS' indskolingsprojekt har nu 271 drenge og 140 piger lært at tale, spise selv, lege med andre børn og endda at udføre et fysisk stykke arbejde.

/slm

Brugt skoleinventar gør lykke

IAS samarbejder med lokale kirker om at sende brugt udstyr fra Danmark til skoler i Afrika og Sydamerika

Brug og smid væk! Det er efterhånden indbegrebet af dansk forbrugmentalitet. Men ikke når det drejer sig om skoleinventar fra skoler i bl.a. Herning, Århus og Rønne. Her opsamlers lokale frikirker de brugte skoleborde- og stole og tavler og sender dem i containere til Paraguay og Tanzania.

Og containerne?

De genbruges som lager og kontor derude. Og dermed er bøger og hæfter og andet papir sikret mod termitternes angreb.

En af de skoler, som har modtaget skoleinventar fra bl.a. Herning Sprogcenter, Social- og sundhedsskolen i Herning og flere midtjyske folkeskoler er "Amani Nursery & Primary School" i Usa River i Tanzania. Skolen, der ligger tæt ved Afrikas højeste bjerg Kilimanjaro, har 440 elever fra børnehaveklassen til 7. klasse. Skolen blev startet i 1999 af

Tabitha og Torkild Jensen fra Brande og deres lokale team i Afrika. Skolens bygninger viser, at intet må gå til spilde, når der kommer containere fra Danmark: Selve containerne er bygget ind husene og flere steder endda indrettet med døre og vinduer. Både containere og transport af disse er doneret af Danida gennem Mellemløkkeligt Samvirke.

End rundtur på skolen viser, at inventaret gør gavn, ikke mindst de brugte computere. Med op til 45 børn i hver klasse, er der flere børn om hvert bord. Store og moderne skoletavler gør det optimalt for lærerne at undervise.

Livs-akademi

Der er også sendt mange containere til "New Life Academy" i Arusha, der er startet af Ruben og Hanne Falk fra organisationen New Life Outreach Tanzania.

Alle skoleklasser har modta-

get mange gode og brugbare møbler fra Danmark, indsamlet af frivillige hjælpere i Århus og Rønne.

- Det var positivt for mig at se, hvordan stole og borde bliver udnyttet maksimalt, ofte med mange børn omkring ét bord. De afrikanske børn ser så festlige ud i deres farvestrålende skoleuniformer, og det er bestemt glædeligt, at den danske stat yder støtte til forsendelse af godt brugt udstyr til dele af verden, der lider mangel på alt!, siger Eva

Krath Andersen, der besøgte skolen i år.

Børnene kommer fra meget fattige familier, og skolen har klasser til børn fra 3-års alderen og op til 5. klasse.

Også Paraguay i Sydamerika har modtaget hjælp. I samarbejde med Pinsekirken i Randers blev der sidste år sendt en container med udstyr til "Centro de Formación Integral Filadelfia" i San Igancio, et dagcenter for enlige forsørgere og deres børn.

Eva Krath-Andersen/slm

Donorer udtaler:

Vi har nedlagt et plejehjem i Tvis ved Holstebro og har givet en stor del af det gode udstyr til IAS efter henvendelse fra dem. Det er en glæde for os at tænke på, at disse ting ikke bliver kasseret, da det var gode ting, men at der er mennesker et sted i verden der får glæde og gavn af det i mange år fremover.

Carsten Munch
Holstebro Kommune

På Uhre Friskole udskiftede vi for nogle år siden næsten alt inventar samtidig med at vi renoverede skolen. Vi besluttede at give tingene til IAS, der sendte det til en skole i Tanzania. Vi har senere modtaget en rapport fra skolen med tak, som vi trykkede i vores skoleblad. Alle vores elever har kunnet læse om, at deres gamle møbler stadig bliver brugt men nu så langt væk som i Afrika, og at de er til stor glæde der. Dette har været lærerigt for os på Uhre Friskole, og vi har været glade for samarbejdet!

Kent Lykke
Skoleinspektør, Uhre Friskole

Også på vores skole har vi udskiftet klassesæt, skabe og tavler, og vi har det godt ved tanken om at der fremover vil være afrikanske børn, der bruger de ting, som jo sagtens kunne bruges mange over fremover.

Nr. Snede Skole
Pedel Ebbe Jørgensen

Ole Johansen
indehaver

Interni
Blåhøjvej 29, Karstoft
Dk 6933 Kibæk
Tlf.: +45 9719 6438/50
Mobil: +45 2894 7685
Fax: +45 9719 6492
www.interni.dk
kontakt@interni.dk

Mester Byg A/S

Sæt fingeraftryk på din nye bolig

Ring i dag med din idé. Det koster ikke noget at rådføre sig med os!

Gennemmede villaer
Også træ- og bjælkehuse

Mester Byg A/S

Tlf. 75 34 55 99
Stigbjergvej 15, Blåhøj,
7330 Brande
mesterbyg@mail.dk
www.mesterweb.dk

Fair handel skal hjælpe fattige kaffebønder

Gennem et partnerskab med IAS kan danske virksomheder tage medansvar i den humanitære indsats overfor sociale og økonomiske uligheder mellem vesten og den tredje verden.

Af Simon Nathanael

Hvad ville du gøre hvis du havde 500 mio. på kontoen? Den var denne tanke, der ændrede erhvervsmanden Poul David Videbæks indstilling til sit arbejde. Fra den ene dag til den anden besluttede han sig for, at han ville starte en ny virksomhed. Og ikke bare en som gav penge – men en som gav mening.

- Jeg arbejdede på det tidspunkt hos firmaet Nowaco, og da ejeren solgte virksomheden og pludselig havde 500 mio. kr. på sin private bankkonto, satte det nogle tanker i gang hos mig. Hvis jeg pludselig havde alle de penge, hvad ville jeg så bruge mit liv til? Ville jeg møde på arbejde dagen efter? Svaret var på det tidspunkt: "Nej!" og det fik mig til at tænke på en ny måde, forklarer han.

Med en baggrund som udviklingskonsulent i en større virksomhed, en masters grad i business administration og flere års erfaring som iværksætter, gik Poul David Videbæk på jagt efter det meningsfulde job. Det skulle være noget med humanitært arbejde, og han snakkede med flere organisationer, men det var først da han mødte Torben Madsen fra IAS at kemien var rigtig.

- Jeg havde været på NGO-shopping forskellige steder på det tidspunkt. Men ingen af

- ICTUS Fair Trade er et bevis på, at modellen fungerer i praksis. Vi har skabt en bæredygtig virksomhed, som udelukkende forhandler produkter fra verdens fattige områder. Desuden geninvesterer vi hele vores overskud, i de områder vi handler med, siger Poul David Videbæk.

delene synes at passe, til det jeg forestillede mig.

NGO står for Non Governmental Organizations, dvs. organisationer der ikke hører under regeringerne i de pågældende ulande.

- Torben præsenterede mig for idéen om IAS Business Platform, som på det tidspunkt kørte i Sverige, og vi kikkede med det samme. Her var noget, der gav mening og samtidig var udfordrende, fortæller han.

IAS Business Platform går ud på at involvere vestlige virksomheder i medansvar for

mennesker, miljø og økonomi i verdens fattigste lande.

Etisk regnskab

Idéen sælges på, at virksomheder ikke burde stille sig tilfreds med plus på den økonomiske bundlinje, men også bør kunne fremvise et parallelt etisk regnskab. I praksis indgår virksomheden et samarbejde med IAS, hvor der er forskellige niveauer af engagement. Det kan være alt fra et årligt kontingent til et decideret partnerskab med en ulandsvirksomhed. Specielt den sidste kategori talte stærkt

til Poul David Videbæk.

- Jeg ånder og lever for den kategori der hedder Business Developer. Her er nemlig en form for nødhjælp, som virker på længere sigt. Ved at indgå partnerskaber med ulandsvirksomheder, kan vi modvirke de mekanismer, som gør, at ulandene fastholdes som økonomisk underlegne, siger han.

Poul David Videbæk blev ansvarlig for at lancere idéen i Danmark, men for at kunne sælge idéen om partnerskab med ulandsvirksomheder, skal man først bevise, at den virker.

kaffebønder fra Afrika og Latinamerika og grøn te fra Kina.

- Vi har skabt en bæredygtig virksomhed, som udelukkende forhandler produkter fra verdens fattige områder. Desuden handles der ud fra grundlæggende fair trade-principper, og vi geninvesterer hele vores overskud, i de områder vi handler med, siger Poul David Videbæk.

- Nu da vi har en case, vi kan henvise til, kan vi begynde at tiltrække flere virksomheders opmærksomhed.

Det fremtidige mål for Poul David Videbæk er at indgå masser af partnerskaber med virksomheder, som vil gøre en forskel i de fattige lande. IAS Business Platform opererer i øjeblikket med fire niveauer af engagement, fra Business Member som blot betaler årligt kontingent mod retten til at bruge IAS' logo i deres markedsføring over Business Sponsor, som støtter specifikke projekter som f.eks. en brøndboring i Sudan, til Business Donor som donerer udstyr og møbler til f.eks. skoler eller hospitaler. Og til sidst Business Developer som er direkte engageret i ulandets økonomiske udvikling.

Støt ofrene for krigen i Somalia

Indbetal på www.ias.nu/denmark eller konto nr. 9712 000281824

International Aid Services
Din internationale hjælpeorganisation

Vil DU skabe positiv forandring?

Støt hjælpearbejdet online på www.ias.nu/denmark.

Kontakt for yderligere oplysninger, foredrag og virksomhedsbesøg:

IAS hovedkontor

Blåhøj Stationsvej 27
7330 Brande
Danmark
Tlf. +45 75345855
Fax: +45 75345290
Email: ias-denmark@ias.nu
Web: www.ias.nu/denmark

IAS Business Platform

Klosterport 4. 3 sal
8000 Århus C
Danmark
Tlf.: +45 77342200
Mobil: +45 28556600
Email: poul.david@ias.nu
Web: www.ias.nu/denmark